

Världsnaturfonden WWF, Naturskyddsföreningen,
Svenska Rovdjursföreningen, Sveriges Ornitologiska Förening
och Djurskyddet Sverige:

WWF, SNF, SRF, SOF, Djurskyddet om rovdjurspropositionen

Omfattande jakt på Sveriges fåtaliga vargar kan bli verklighet i Sverige redan kommande vinter om riksdagen beslutar enligt det förslag regeringen lägger i rovdjurspropositionen idag. Regeringen föreslår kontinuerlig jakt på en liten, sårbar djurpopulation som efter att för några decennier sedan ha varit i det närmaste utrotad från hela den skandinaviska halvön, nu lyckats komma tillbaka och etablera sig i Sverige. Trots omfattande illegal jakt har riksdagens första etappmål för vargens återkomst till delar av sina naturliga utbredningsområden i Sverige nåtts. Detta måste betraktas som en stor framgång för rovdjurspolitiken som bedrivits i Sverige sedan 2001.

Den licensjakt på varg som föreslås i regeringens rovdjursproposition har ingen vetenskaplig grund och strider mot de internationella åtaganden som Sverige har förbundit sig att följa. Regeringens proposition kommer att polarisera rovdjursdebatten ytterligare och det är beklagligt att regeringen inte har tagit den unika möjligheten att ta ett långsiktigt grepp om rovdjurspolitiken. Förslagen som presenterades är av kortsiktig karaktär och är till för att försöka tillfredsställa en högljudd minoritet.

Propositionen är ett kraftigt bakslag för naturvården i Sverige och tillgodoser samtliga krav som jägarorganisationerna har överst på sin önskelista om mer vargjakt och en ytterst liten vargstam. Av miljöministerns påstådda ambition ”att föra de olika legitima intressena i rovdjursdebatten närmare varandra” syns inga spår. Istället har regeringen ignorerat de viktigaste inspelerna från landets naturvårdsorganisationer, liksom från flera tunga vetenskapliga remissinstanser som Artdatabanken, Centrum för biologisk mångfald samt Stockholms och Uppsala Universitet. Regeringen lägger en proposition som i det närmaste är att likna vid en beställningsprodukt från landets inflytelserika jägarkår.

Regeringen föreslår att vargstammen genom årlig licensjakt ska hållas nere på cirka 210 individer i ett land av vidsträckta skogar med utmärkta vargbiotoper och talrika klöv- viltstammar. Lika många vargar som föds under ett år (utöver dem som dör av naturliga skäl, trafik och illegal jakt) ska skjutas bort, vilket vid nuvarande tillväxt skulle kunna innebära drygt 20 djur. Tillsammans med den illegala jakten skulle detta innebära en mycket hög omsättning av individer hos en djurart som präglas av livslånga parförhållanden och stabila familjebildningar. Vargar har en stark social sammanhållning. Instabilitet och splittrade familjer kan leda till att jakten på föda och valpöverlevnad försvåras, vilket i sin tur kan orsaka mer angrepp på tamdjur.

Vargstammens tillväxttakt, som ofta påstås vara både skrämmande hög och explosionsartad, har i själva verket halverats under 2000-talet och prognosen för årets säsong är osäker.

Förslaget om licensjakt på varg i syfte att begränsa stammen – som kommer precis innan Sverige tar över ordförandeklubban för EU – går emot kraven i EU:s naturvårdslagstiftning som Sverige har skyldighet att efterleva. En förutsättning för licensjakt – om sådan överhuvudtaget är förenlig med art- och habitatdirektivet – är att arten ifråga uppnått gynnsam bevarandestatus. Dit är det långt för den svenska vargstammen.

Vargstammen är i dagsläget liten, akut hotad och lider av inavelsdepression. Många vargar är idag mer släkt med varandra än helsyskon. Det absolut viktigaste målet för förvaltningen måste därför vara att få ned inaveln till acceptabla förhållanden, vilket kräver invandring av ett stort antal genetiskt obesläktade vargar.

I syfte att förbättra den genetiska situationen i vargstammen föreslår regeringen att aktivt flytta eller plantera in obesläktade vargar, men vill *samtidigt* införa omfattande licensjakt på den bräckliga stammen, utan hänsyn till att det tar tid för de genetiska förhållandena att stabilisera sig i populationen. Miljöministerns ord om en ”begränsad och strikt kontrollerad” licensjakt klingar falskt när det i själva verket tycks handla om ett stort antal vargar som ska skjutas av årligen.

Att införa licensjakt redan nu är en åtgärd i syfte att tillfredställa de grupperingar som kräver mer vargjakt och färre vargar före nästa val. Licensjakten införs i uppenbart helt fel turordning – *innan* genetisk stabilitet infunnit sig, *innan* gynnsam bevarandestatus definierats och *innan* den av riksdagen beslutade utvärderingen av vargstammens nyligen uppnådda etappmål gjorts (20 vargföryngringar).

För att legitimera licensjakten föreslår regeringen enbart konstgjord andning genom flytt eller inplantering av vargar och underlåter att föreslå några andra åtgärder. Att flytta vargar bör endast vara ett led i en långsiktig strategi för att åstadkomma en fungerande kontakt med den finsk-ryska vargpopulationen och säkerställa kontinuerligt inflöde av nya gener på naturlig väg. För att vargstammen ska överleva i framtiden är det viktigt att successivt underlätta för vargetableringar i renskötselområdet och ge rennäringen hjälp med att finna driftsformer som möjliggör en samexistens med varg.

Att införa regionala delmål för en djurstam på enbart 210 djur i Sverige är heller inte rimligt. Att ”sprida ut” den lilla vargstammen med ett par föryngringar i varje län leder till att det blir långt mellan djuren och motverkar vargens naturliga etableringsmönster. Vargens förekomst i landet skulle styras helt av människan genom kontinuerlig avskjutning av alla försök till nya revirbildningar i län som redan har uppfyllt målet på ett begränsat antal familjegrupper. En vargstam som upprätthålls genom ständig inplantering och ständig avskjutning av vargar som etablerat sig på ”fel” ställe för tanken till en zoologisk ingenjörskonst ovärdig svenskt bevarandearbete.

I ett mer naturligt fungerande ekosystem måste vargen tillåtas återfå sin forna ekologiska roll, vilket framhålls i de riktlinjer EU-kommissionen tagit fram och som Sverige har att beakta. För att vargen ska kunna fylla en ekologisk funktion krävs långt fler än 200 vargar samt att de får finnas i betydligt större tätheter än några få vargfamiljer i varje län.

Att ett begränsat antal jakthundar dödas av varg är inte ett rimligt skäl att kraftigt begränsa vargstammen i landet. Istället handlar det om att jaktutövaren måste acceptera ansvaret för sin hund och anpassa jaktutövningen efter den vilda fauna vi har i landet.

I en sammanställning som forskarna Ericsson och Heberlein gjort av flera års attitydundersökningar konstateras att stödet för varg i Sverige är starkt, utbrett och stabilt hos allmänheten. Särskilt noterbart är att forskarna inte funnit någon skillnad i stödet för varg mellan landsbygdsbefolkning och stadsbefolkning.

Vargen är en del av Sveriges natur och kulturarv och av många människor sedd som en stark symbol för vildmarken och naturen. Att enbart tillgodose de snäva intressen som vill hålla vargstammen på en orimligt låg nivå och lämna såväl den övriga opinionens som den samlade naturvårdsrörelsens åsikter därhän är betänkligt . Det är dessutom helt på kollisionskurs med internationella strävanden att restaurera hotade däggdjurspopulationer. Idag hotas var fjärde däggdjur av utrotning enligt den internationella naturvårdsunionen (IUCN) och de stora rovdjuren är särskilt hotade.

Vi uppmanar Sveriges riksdagspolitiker att ge regeringen bakläxa på propositionen, som inte är något annat än en hastigt framtagen beställningsprodukt från jägarorganisationerna.

Lasse Gustavsson, generalsekreterare Världsnaturfonden WWF
Mikael Karlsson, ordförande Naturskyddsföreningen
Ann Dahlerus, generalsekreterare Svenska Rovdjursföreningen
Lars Lindell, ordförande Sveriges Ornitologiska Förening
Sven Stenson, ordförande Djurskyddet Sverige

2009-05-29